

Did you marry your Bashert? Cosmetic surgery for Shidduchim

Show# 47 | December 12th 2015

Dovid Lichtenstein: Sanctify oneself while being involved in worldly matters

הרב רבי בונם מפשיסחא ח"ב עמ' תקלז

לחסידיים?! והשיב לו הרבי רבי בונם: "בתורה (בפרשת מקץ) כתוב שפרעה אמר לחרטומים: 'הנמצא כזה איש אשר רוח אלקים בו'. וקשה, מה הוא הלשון 'כזה'? אלא, פרעה חשב שאיש בעל רוח הקודש צריך ללכת במלבושים פחותים ובנעלים מלוכלכות מלאים רפש וטיט, כדרך החסידים שאינם משגיחים על עצמם מאומה, מפני שהם טרודים תמיד בעבודת השי"ת, ואין להם רגע פנאי להשגיח על עצמם ועל מלבושם. על איש כגון זה, הבין פרעה שיכול להיות לו רוח הקודש. אבל כאן פרעה ראה שיוסף הצדיק לבש מלבושים מכובדים ונקיים, וכל גופו היה מעודן ונקי מכל רבב, והיה יפה תואר ומסלסל בשעריו וכד', על איש כזה לא פילל פרעה שיכול להיות בו רוח הקודש! ולכן שאל: הנמצא 'כזה', היינו בהילוך כזה אנושי ונקי? ובאמת, יוסף הצדיק יסוד

שיח שרפי קודש ח"ג אות תקלג

פעם אחת הקרה שהיה ביחד באכסניה כבוד קדושת אדמו"ר הגאון הקדוש רבן של כל בני הגולה מרן רבינו זצ"ל מגור בעל שפת אמת, עם הגאון הצדיק מוה"ר אברהם זצ"ל מפאריסאוו ודברו שניהם יחד. ובתוך כך אמר [הרה"ק מפאריסוב] בשם זקנו הגאון הקדוש הנורא מרן היהודי זצ"ל זי"ע מפרשיסחא שאמר על המימרא מהגמרא: [שנ"ד: "בשעה שתקן שלמה המלך עירובין ונטילת ידים, יצתה בת קול ואמרה; 'אם חכם בני ישמח לבי גם אני' [משלי כ"ג ט"ו] והקשה על זה הגאון הקדוש הנורא היהודי זצ"ל מה היה החכמה. והשיב כי זאת היה החכמה ולימוד לדור דורות, להיות תמיד מעורב עם העולם "אויסגעמישט". וברגע אחת "אפצוואשען זיך פון די וועלט" נברגע אחר להפריש

עצמו ולהבדל מן העולם].

רמב"ם הלכות דעות פרק ה הלכה יא

דרך בעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המפרנסת אותו תחילה, ואחר כך יקנה בית דירה, ואחר כך ישא אשה, שנאמר מי האיש אשר נטע כרם ולא חללו, מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו, מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה, אבל הטפשיין מתחילין לישא אשה ואחר כך אם תמצא ידו יקנה בית ואחר כך בסוף ימיו יחזור לבקש אומנות או יתפרנס מן הצדקה, וכן הוא אומר בקללות אשה תארש בית תבנה כרם תטע, כלומר יהיו מעשיך הפוכין כדי שלא תצליח את דרכיך, ובברכה הוא אומר ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וה' עמו.

Rabbi Eytan Feiner:

Shidduchim-Bashert

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף ב עמוד א

וקשין לזווגן כקריעת ים סוף, שנאמר: אלהים מושיב יחידים ביתה מוציא אסירים בכושרות. איני? והאמר רב יהודה אמר רב: ארבעים יום קודם יצירת הולד, בת קול יוצאת ואומרת: בת פלוני לפלוני בית פלוני לפלוני שדה פלוני לפלוני! לא קשיא: הא בזוג ראשון, הא בזוג שני. ופרש"י זוג ראשון - לפי המזל. זוג שני - לפי מעשיו וקשה לזווגן לפי שאינה בת זוג.

שמונה פרקים לרמב"ם פרק ח

אבל הלשון הנמצא לחכמים, והוא אומרם: "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" - הרי הוא אמת, ומכוון אל מה שזכרנו, אלא שהרבה יטעו בו בני אדם, ויחשבו בקצת מעשי האדם הבחיריים - שהוא מוכרח עליהם, כגון הזיווג לפלונית, או היות זה הממון בידו. וזה אינו אמת, כי זאת האשה, אם היתה לקיחתה בכתובה וקידושין, והיא מותרת, ונשאה לפריה ורביה - הרי זו מצוה, וה' לא יגזור בעשיית מצוה; ואם היה בנשואיה פגם - הרי היא עבירה, וה' לא יגזור בעבירה.

אגרות רמח"ל-אגרת עט

שני סוגים בבת זוג

כי הנה כתוב "אלקים מושיב יחידים ביתה" כו' וה"ס גדול. כי הנה ידענו לא כל א' נוטל את בת זוגו וא"כ ודאי הנשמות הן משרשים חלוקים, איך יתחברו? אך סוד הענין הוא כי מלבד השרש אשר לנשמות יש להם בית בסוד "מבית אביך" המפורש בר"מ פ' כי תצא יע"ש. ובהיות שתי נשמות ראויות להתחבר לצורך בחי' תיקון א' יבנה להם בית חדש, כי הוא עומד להתחדש לפי הצורך במלכות, וסודו "ויעש להם בתים", "בית יעשה לך ה'" (שמואל ב', ז, יא), והוא דבר יכול להתחדש אפילו שלא כסדר הנמצא כבר במאורות,

ולכן בית חדש ימציא הב"ה לנשמות האלה ובבחי' בית זה נמצא ביניהם חיבור וסוד זה "אלקים מושיב יחידים ביתה". וקראם יחידים, כי הלא יחיד בלא בת זוגו. אך יש אחרים שהב"ה רוצה לחבר בני הזוג ואז נאמר "מוציא אסירים בכושרות", כי כל א' מהם אסיר ואז צריך בכי ושירות כענין אוריה החתי ודדמי ליה.

שו"ת חתם סופר חלק ז סימן לד

ונראה דאמרינן בש"ס זיווג ראשון מכריזין עליו מ' יום קודם יצירת הולד, אבל בזיווג שני הכל לפי מעשיו. והפירוש הפשוט הוא כמשמעו, זיווג א' היינו אשתו ראשונה וזיווג ב' היינו אשתו שניה. אבל שמעתי פירוש אחר, כמדומה לי בשם האר"י זצ"ל, דהענין הוא כך, כיון דידוע דאיתתא פלגא דגופא ואין הצורה שלימה כי אם עם אשתו ולכן בתחלת הבריאה נבראו דו פרצופים [ברכות ס"א ע"א], ואף עתה שחלקן הקדוש ברוך הוא, עכ"פ בשעת יצירה נבראת תיכף עמו בת זוגו שלא יהי' חסרון ח"ו בבריאת הבורא יתברך, ואז מזווגין לו כפי הנאות לו לגוף זה ובמזל זה כפי מזגו עזר כנגדו, וזהו נקרא זווג ראשון. אבל לאחר צאתו לאויר העולם והוא משתנה לכמה גוונים כפי בחירתו צדיק או רשע או בינוני, וטבעו משתנה ע"י מעשיו ממה שהיתה בעת הבריאה, גם זיווגו ישתנה כפי הנאות לו עתה, וזהו הנקרא זיווג ב', כך שמעתי.

לפי פירוש זה י"ל, כיון דלעתיד לבא יהי' עולם התיקון ויהי' הכל כמו קודם החטא, וכל אחד כתינוק שנולד דמי, יאות ליה זיווגו שהיה לו קודם צאתו אל העולם כיון שכך גזרה חכמתו יתברך שהיא נאות לבריאת גופו אם לא ישתנה. לפי זה לעתיד לבא אפשר שיקרה שיזדווגו שנים שלא היה בזה העולם כלל זה אצל זה, רק שקודם הבריאה היא היתה בת זוגו:

מצב הישר על הזוהר ח"א סי' ז

וְעִדֹּתֶיךָ שְׁנֵהָל כְּחֵד מִבְּנֵי הַבְּרִית נִי שֶׁבָּיִן הַתָּן
מַעֲלָהוּ. שְׂכִי אִישׁ מִלְּוִיִּם. בְּמַעֲלֹת וּבְמִדּוֹת תְּרוּמֵי
וּמִחַת הַמִּקּוֹס וְזוֹת הַבְּרִיּוֹת הֵיוּ נוֹרִים כִּימֵנו. שְׂכִיחָה בִּיחֻ
פְּחוּח לְחוּחָה לְכָל הַאֲדָמָה הַבְּחִים וְכִי מֵאֲכִילִם וּמִשְׁקָם
נִחַם וּבְסֹבֵר פְּנִים יִפּוּח וְכִי סוֹבֵל כָּל אֶחָד וְאֶחָד לִפְנֵי
דַּעַמ [לְשׁוֹן הַיִּלְקוּט רַחֵם הַשַּׁעִיר בְּשֵׁם הַיִּלְמַדְנוּ] וְכִי יִרָה
שְׂמִים אֲמִתִּי וּמִחֻסִּים נְמִילֵי דַעֲלָמָה וְקִיחָה לְמַדָּן בְּגַפְתָּ
וְקוֹבֵעַ עֲחִים לְחֹרֵס וּשְׂבָק חַיִּים לָנוּ וְלְכָל יִשְׂרָאֵל וְכִי
בְדַעַת אֲמוֹ [שֶׁל הַאֲבָרָךְ כְּכַדוֹן] שְׂכִיחָה בְּהַ כְּחֵדֹּת לְהַשְׂאָה עוֹד
כַּפְּעִים לְאִישׁ אֵלֹה שְׂמוּנָעָה אִישׁ מִזֶּה מִשׁוּם שְׂמַחַתְפַּחְדָּה
שְׂכַשְׂמֻכָּה לְמַן תְּחִיית הַמַּחִים שֶׁלָּה הַחֹזֵיר. אִלּוּ לְאֲבִיו [כַּעֲלָה
הַרְאֵשׁוֹן] וְשֶׁלָּה לְבִנֵּי הַאֲבָרָךְ נִי לְשֶׁחַל עֵי כְּחֵדֹּת אֲשֶׁר מִי
תְּחִי אִלּוּ וְלֹא הִי בִּידוֹ מִה לְהַשִּׁיב שֶׁלָּה רָחֵם דְּבַר זֶה
מִפּוֹרֵט בְּשֵׁם וּבְפִּסְוִקִים מִפּוֹרֵטִים עַד כֹּחַן קִיטוֹר גְּמוֹר
מִדְּבָרֵי הַאֲרוּכִים הַעֲרוּכִים לְפָנֵי בְּמַחְנֵנו כִּנְנִי לְהַשִּׁיב לָנוּ
מִשְׂנֵי הַכְּבוֹד שֶׁקְּרוּב לְשֶׁחַלָּה זֶה נַעֲלָה לְאֶחָד מִן הַגְּלוּתִים
הַקְּדוּמוֹת וְכֹחַ בְּסֵם הַחַיִּי וְהַפְּדוּחָה לְרַב סַעֲדִי גֵּאֲוֹן חֵלֵל
שֶׁם שֶׁחַלָּה שְׂשִׁית בְּיוֹן שִׁחֻוֹ הַמַּחִים וּבִקְשׂוֹ לְאִרְם וּלְקַדֵּשׁ
יִדְעֵה כָּל אִישׁ וְאִישׁ אֵת אֲשֶׁר תְּשׁוּבָה שֶׁחַלָּה זֶה [כְּרִי הֵיחָ] כַּחֲשׁוּבָה
שֶׁחַלָּה מִי שֶׁחַלָּה בְּיוֹן שִׁחֻוֹ הַמַּחִים לְרִיכִים לְמִי
נִדָּה אִלּוּ לֹא [בְּזִס' נִדָּה דָּף פ' ע"ג] וְהַשִּׁיב כִּי בְּמִקְוִים
שְׂמַחָה רַבִּית עוֹמֵד אֵין לָנוּ רְשׁוּחָה לְכֹרֵחוֹת לְפָנֵינוּ וְכִלִּי שֶׁפֶק
כִּי מַשֶּׁה רַבִּית וְשֶׁחַלָּה הַעֲבָרָה יִחֻוֹ בְּיָמֵים בָּל מַשִּׁיחָה וְכִי יוֹדוּ
לָנוּ הַאֲבוֹר וְהַמּוֹתֵר וְיִשִּׁיבוּ לָנוּ עַל כָּל אֲלוֹ הַכַּסְיָקוֹת עַם
שֶׁחַר סְפִיקוֹת שִׁיכּוֹ עַכְלִי רַס"ג שֶׁם וְגֵאֲוֹן זֶה הַחַבֵּק
מִשׁוּם שֶׁכָּל הַפְּרִי הַזּוֹכֵר שֶׁלְּפִיטוֹ לֹא נִחַפְּשׂוֹ בְּשׁוֹלֵם בְּיָמֵי
עַדִּין רַק הֵיוּ קוֹנְעֵרוּסִים מִהֵם מִשִּׁזְרִים בְּשׁוֹלֵם קוֹנְעֵרוּס
זֶה בִּיד גֵּאֲוֹן זֶה וְקוֹנְעֵרוּס אֲחֵר בִּיד גֵּאֲוֹן אֲחֵר כְּמוֹ שְׂכִיחָה
אֵת זֶה כַּחֲשׁוּבָה אֲחֵרָה אֲחֵל אֲנוּ שׁוֹבִיטוֹ לְהַם בְּעוֹדֵה"י
אִי"כ מִי וְמִי לָנוּ גֵּאֲוֹן בְּסוֹדוֹת אֲלֵקִית בְּדַבְרִים הַעֲשִׂידִים
יִחֵר מִס' הַזּוֹכֵר חֵלֵל הַזּוֹכֵר בְּסוֹדֵר (בְּרִאשִׁית דָּף כ"א ע"ב)
[וּבְדַשִּׁים קְרִימוֹתָ עֲמוּד ק' וּבְדַשִּׁים זֹלְעֵבֶלךְ דָּף כ"ד ע"ג]
מִכֵּחַן [אֲוִלִּיפְנֵיחָ] טִקְבָּה דִּלְהַנְּסַנָּה בְּתֵרִין בְּסִכּוֹחָ עֲלֵמָה
הַכְּדֵרָה לְקַדְמָתָה ב' יִשׁוּס"ה וְהַחֹב בִּלְחֵרֵי בִּיטָה [שְׂכַזּוֹכֵר
כְּגוֹל דְּפִס - זֹלְעֵבֶלךְ וּמַמַּע לִיקָח] בְּנִלְיוֹן הַזּוֹכֵר [דְּפִס
אֲמַשְׁעֵרֵדֵס] פ"י שְׂנַשְׂחָה לְשִׁנֵּי אֲנָשִׁים זֶה אֲחֵר זֶה הַחֵרֵת
לְעִשִׂד לְבַעֲלֵה הַרְאֵשׁוֹן עַכְלִי וּבִן בְּעִין גְּדוֹל קִדְמָן שְׂמוּחָל
בְּקִרְאֵי שִׁחוֹ בְּסַפְרוֹ מִפְּתַחוֹת הַזּוֹכֵר (בְּעֵינֵי זִיוֹג וְחֻבֵר
הַיָּק א') שְׂכַחַה אֲשֶׁר שְׂנַשְׂחָה לְבָנִים חֹרֵת לְרִאשִׁין לְשׁוֹלֵם
כֵּחַ [זּוֹכֵר] (כ"א ב') עַכְלִי וְהַמַּעֲשִׂין בְּסַפֵּר הַזּוֹכֵר עֲלֵמָה

שֶׁם בְּעֵינֵי יִרְחָה לְהַדִּיחָה שְׂחַחָה מוֹכְרָחָה לְהַשְׂאָה לְבַעֲלָה
הַרְאֵשׁוֹן יְשׁוּס"ה :

תשובה   סימן קכ"ג   פסקי   60

כדי לקיים כל המלווה, וע"כ אם ימות בלא מלוה אחת שחסרה לו, שמא לא קיימה נשמה מלוה זו מעולם ויהי' מוכרח להחגלגל ע"כ אח כל הונו יתן, ואף לגרש אשתו, כדי לקיים מלות פ"ו. (שו"ת חבני נור אה"ע ח"א סי' א')

בחורה ויר"ש ושצק לן חיים, ומונעת את עלמה להנשא עוד הפעם, מפני שמתפחדת שכשזכה לזמן תמיית המתים שלא תחזור אז לבעל הראשון:

הנה קרוב לשאלה זו נמלא לאחד מן הנאונים הקדמונים, והוא בספר התמיה והפדות לרב סעדיה גאון, וז"ל שם שאלה ג. כיון שיחיו המתים ויבקשו לארם ולקדש, הידע כל איש ואיש את אשתו. תשובת שאלה זו כתובת שאלה מי ששאל

סימן קכ"ד

ע"ד כמו שהיתה נשאה לבעל מופלג

כיון שיחיו המתים לריכים למי נדה או לא, (נדה ע:) וגשיב כי במקום שמרע"ה עומד אין לנו רשות להורות לפניו, ובלי ספק כי מרע"ה ושאר הגביאים יחיו בימים של משיח, והם יורו לו האסור והמוותר עכ"ל:

אמנם אנו שזכינו להזוה"ק, מלאהי בסדר בראשית (כא:) מכאן נוקבא דאחנסנת בחרין בהוא עלמא אתהדרת לקדמאה, וכחב באמרי בינה בגיליון הזוה"ק, פ"י שנשאת לב' אנשים זה אחר זה, חוזרת לעתיד לבעלה הראשון, עכ"ל, וכן הבין גדול קדמון שמואל בקוראי שמו בספרו מפתחות הזוהר, (בענין זיווג וחבור ח"א) שכי' אשה שנשאת לשנים חוזרת להראשון לעוה"ב (זוהר כא:) עכ"ל, וכן יש להוכיח מהירושלמי, (*) (ב"מ מ"ב הישר על הזוה"ק מהגה"ל החוקר שניאור זלמן דובער מוילנא):

הַגֵּאֵז"ר הוסיף לומר כן גם בנחגרשה מצעלה הראשון, ודייק לה מירושלמי כתובות (פי"א ה"ג) דאמרו על גרושה ומבשרך אל חתעלם, ולענין חלילה לומר כן דגרושה ודאי פרודה ממנו אף לעתיד, ומימ קרי לה מבשרך ללד היותם בשר אחד עד הגירושין, ממילא גם עתה אחר התפרדה ממנו היא בשר מבשרו כעין ייחוס הנשים אל האבות, לאשר היו אחד במקורם ודו"ק. גם י"ל מבשרך שהיתה כבר:

ויערי פסקי חוס' סוטה (אות ב') שכ' קשה לזווגן אלמן ואלמנה אבל אלמן וכתולה או בחור ואלמנה הוי לפי המזל עכ"ל, והוא מהחוס' שאנן וחוס' הראש' שם, ויערי בחי' הרין סנהדרין (כב.), וברש"י סוטה (ב.) ד"ה זוג שני, קשה לזווגן לפי שאינה בת זוגו פ"ב, נראה אפוא דבחור ואלמנה ה"ה, בת זוגו, ולא החזור אי"כ אל בעלה הראשון, ודו"ק ויערי גיטין (ל.) ובחי' מהר"ם ש"ך שם:

ויערי בחי' המאירי סוטה שפי' באופן אחר דזיווג ראשון מסתמא הוא באותה שעה פחות מבן י"ג ועדיין אין דניס אותו לדקדק על זוגו כי, אבל בזיווג שני או כבר הגיע לעונת העונשין וקשה לזווגן, — ובספר חסד לאברהם גיטין ה' נהר כ' פ"ו בזיווג ראשון היינו בזמן שהיה באלו אל העולם פעם הראשונה, או מזדמנת לו בת זוגו

בלי שום פורח כלל, ובזיווג שני היינו אם חטא ונתגלגל והוא מאותם שנתגלגלה אשתו עמו, או יש לו מקטריגים וקשה לזווגן, ואם כי אשה אינה מתגלגלת, אמנם מתגלגלת לפעמים בסניח בעלה:

הבהיג' כי דאסור ליקח אחות אשתו לאחר מיתת אשתו, ופירשו כוונתו דהייט קודם הקבורה. נראה דס"ל דעד הקבורה נקראת עוד שארו זו אשתו, רק משנקברה חזרה להיות קרקע עולם כמ"ש ואל העפר חשבו:

האומנם ראינו צוה"ק ריש פרשה אחר ודא דמי לכר נש דמיחמת איחמיה לא אחמזי ליה למיסב אחתא אחרא עד דקביר לקדמיהא פ"ב, וי"ל הרבה:

Hishtadlus in Shidduchim

בית הלוי פרשת מקץ

(א) במדרש רבה פרשת מקץ (פט ג). אשרי הגבר אשר שם ה' מבטחו (תהלים מ) זה יוסף. ולא פנה אל רהבים (שם) שעל ידי שאמר לשר המשקים כי אם זכרתני והזכרתני נתוסף לו שתי שנים. ורבים חקרו על המדרש מה שאמר בתחילה זה יוסף, וביאורו הפשוט, דהנה באמת התורה התירה לאדם ההשתדלות בצרכי גופו וכמשאה"כ (דברים טו) וברכך בכל אשר תעשה, וכן כתיב (שם יא) ואספת דגנך ותירושך ואמר ר' ישמעאל במסכת ברכות (דף ל"ה) הנהג בהם מנהג דרך ארץ, ועיקר הענין יש לומר דזהו כלל לאיש הישראלי שיהיה לבו שוקט ובטוח בה' והא דהתירה התורה להשתדלות הוא משום דלא כל אדם יכול להגיע למדרגת הבטחון הגמור וע"כ הותר לו ההשתדלות כדי שיהיה לו סיוע שיגיע למדרגת הבטוח וצריך כל אדם לחדש לו מלאכה ועסק כדי שיהיה נקל לו לבטוח בה'. וכמו דמצינו בכל התורה שהתירה לפעמים כדי שיהיה לו סיוע לבא להמדרגה המבוקשת, וכמו שאמרו (נזיר כג) לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, הותרה שלא לשמה כדי שיהיה סיוע לבא לבחי' לשמה. וא"כ שיעור ההשתדלות הנרצה אינו שיהיה בכל אדם רק כל אחד לפי ערכו, דמי שיכול להגיע לבטוח במעט מלאכה אזי מה שירבה להשתדל יותר מכפי הנצרך לו לזה השיעור כבר יחשב לו לחטא נגד מדת הבטחון כי הרבה להלך אחרי ההשתדלות ולא בטח. ומי

שבטחונו עדיין קטן משל חבירו יוכל לעסוק במלאכתו יותר מחבירו עד שגם הוא יהיה יכול להשקט רוחו ולבו לבטוח בה' דעיקר בחינת בטחון הוא השקטת רוחו ולבו להשליך על ה' יהבו. ומי שמרבה בהשתדלות יותר מכפי הנצרך עונשו שמן השמים יוסיפו על הצטרכותו להשתדלות ולא יזומן לו פרנסתו רק ע"י יגיעת בשר הדרך שבחר לו. והנה השתדלותו של יוסף שאמר לשר המשקים כי אם זכרתיני אל פרעה הוא השתדלות קטנה ופחותה שנוכל לשער דהרי אין בו רק דיבור אחד ובפרט כי ראה יוסף כי מן השמים הוא בא, דהרי יוסף הבין דכל מה שהובא השר המשקים לבית הסוהר וכן כל חלומו הוא רק כדי שמזה תצמח גאולה ליוסף. [ובאמת דזה לשון הפסוק שאמר לו יוסף בעוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך גו' כי אם זכרתיני אתך וגו' ועשית נא עמדי חסד והזכרתיני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה. ולכאורה בפסוק זה הוא כפל ענין ואריכת דברים ללא צורך, וי"ל דלא אמרו יוסף בלשון בקשה רק אמר לו בגדר מגיד עתידות שאמר לו מה שיהיה לעתיד והשיבך על כנך והיית במדרגה גדולה כמקדם אשר רק כי אם זכרתיני אל פרעה יפעלו דבריך אצלו ועשית נא עמדי חסד, ושוב אמר לו והזכרתיני אל פרעה שכן יהיה לעתיד שאתה תזכירני לפרעה והוצאתני מן הבית], וכיון שרואין אנחנו שיוסף נענש גם על זה הא מוכח מזה דכל כך היה בטחונו גדול עד כי גם זה המועט למותר נחשבה לו ומזה העונש ניכר גודל בטחונו מה שאין לשער ממש. וזהו שאמרו אשר שם ה' מבטחו זה יוסף ולא פנה אל רהבים דלפי גודל בטחונו לא היה לו לפנות כלל אל רהבים ואפילו בדיבור קל:

Cosmetic surgery for Shidduchim

שו"ת ציץ אליעזר חלק יא סימן מא אות ח-ט

אולם אם כנידון של השערי צדק פשוט להתיר כפי מנהגן של ישראל בזה, אבל יש לדעתי השלכות לחידושו זה בנוגע לניתוחים פלסטיים שמבצעים כעת הרופאים אצל הרבה בני אדם לשם יפוי אבריהם וכדו' באין שום מחלה או כאב, ויש מקום גדול לטענה זאת שלא על כגון דא הוא שנתנה תורה רשות לרופא לרפאות [אם אפילו נקרא זה בשם לרפאות], ואין רשות לבני אדם לתת לרופאים לחבול בעצמם לשם מטרה זאת, וגם אין רשות לרופא לבצע זאת, ויש לדעת ולהאמין כי אין צייר כאלקינו והוא ית"ש צר והטביע לכאו"א מיצוריו בצלמו ובדמותו ההולמת לו ועליו אין להוסיף וממנו אין לגרוע.

(ט) ופוק חזי להרמב"ן ז"ל בספר תורת האדם שער הסכנה שחתר למצוא טעם מדוע שמכה אדם לרפואה פטור, ובא עלה מכח זה מפני דמצוה דואהבת לרעך כמוך הוא, וחזינן בדבריו שם בעליל שלא הסתפק ללמוד זה מטעם דמצות והשבות לו דדרשינן לרבות אבידת גופו. דלימוד זה דמצות רפואת הנפש למדין מכח והשבות לו לרב' השבת אבידה דגופו הא מזכיר הרמב"ן בעצמו להלן בדבריו שם, ובכל זאת מדי דברו בכאן היכא שצריך לחבול בגופו כדי לרפאותו לא מצא סיפוק להחיל גם ע"ז הלימוד של והשבות לו, והיינו מפני שסבר דבכה"ג שכדי לרפאותו צריך לחבול בו לא יוכל להכלל בכלל זה כי אין זה השבת גופו בהיות שמאיךך אדרבה צריך לחבול בו ולעשות אבידה בגופו, לכן המציא הרמב"ן בדעתו הגדולה שמכל מקום מכיון שהחבלה באה כדי להמציא לו מזור ומרפא שלדידיה בעצמו בודאי היה עושה כן ולא מונע א"ע מזה בגלל החבלה ולכן איכא בכה"ג

מצוה לעשות כן גם לחבירו מכח המצוה של ואהבת לרעך כמוך, וא"כ ברור דאין לך אלא חידושו במקום שהחבלה באה כדי לרפאות ולהשיב אבידת גופו, ויוצא מכלל זה חבלה לשם נוי ויופי שאין בה כל השבה של אבידת הגוף אם כי לחבול כדי לשנותו לפי טעמו ולהתחכם על הצורה שחקק בו יוצרו או כדי לחדש נעוריו ולסתור גזירת מלכו של עולם, ועל אחת כמה דנעלה מכל ספק שאסור לו לאדם בהחלט להכניס את עצמו עבור כך לשום סכנה כל שהיא הכרוך בדרך כלל בכל ניתוח שהוא, ובכאן כפול הוא ע"פ רוב הניתוח, האחד בחלק הגוף שמשם מוציאים חתיכת העור והשני במקום שרוצים להרכיבו, ואך מגוחך הוא לבוא ולהציע להתיר ניתוח כזה לנשים בגבוב קולות עפ"י מדרשים שונים המהללים היופי לנשים, ואין כדאי אפי' להשיב ע"ז דאין לבכזאת מקום בהל' כלל, דסוג דמיונות כאלה הוא אפילו הרבה למטה מן הך דאמרו דאין למדין מן המדרשות, ורק באופן מליצי יש להשיב ע"ז בדברי שהע"ה. =שלמה המלך עליו השלום= שהטיף ברוח ד' אשר בקרבו ואמר: שקר החן והבל היופי אשה יראת ד' היא תתהלל, וכל אשר יראת ד' נגע בלבה לא תלך שולל אחרי להיטת עשיית נתוחים פלסטיים כאלה לשם יפוי ונוי בלבד ושע"פ רוב המה רק לפי מראה עינים והלך נפש של בני האדם שאין אחד דומה למשנהו ושע"ז כבר הביא בשו"ת נודע ביהודה מהדו"ק חיו"ד סי' ס"ח מה דמתלי אמרין החשק אין לו עינים, ואפילו התייפות מן השמים ע"י תפלה מצינו בחז"ל תענית ד' כ"ג ע"ב שלא עלה הדבר יפה עד שחזרה לקדמותה, ואם אין להטריח את הקונה לשנות את הטבע (יעו"ש במהרש"א ד"ה עמי היתה) על אחת כמה שאין לו לאדם להתחכם בעצמו לשנות הטבע בפעולות כאלה, והר"ז כאומר לאומן שעשאו כמה מכוער כלי זה שעשית (עיין תענית ד' כ' ע"ב).

ע"כ נראה להלכה כנ"ל דאסור לו לאדם לעשות לו ניתוח פלסטי, וכן לרופא לבצע ניתוח כזה, לשם יופי וכדומה וכנז"ל, ואין להאריך בכאן יותר מזה.

שו"ת חלקת יעקב חושן משפט סימן לא

אם מותר לבתולה לעשות לעצמה נתוח על החוטם ליישרו ולהקטינו וכו'

ה) תבנא לדידן, לחתוך אבר להתרפא מצערו יש לנו הלכה פסוקה בטושו"ע סי' רמ"א דמותר ואין בזה משום חובל לעצמו, דומה לזה מצינו גם לענין ביהכ"נ דאסור לסתרה, ועל מנת לבנות מותר כמבואר ברמ"א או"ח סוסי' קנ"ב, וכן לענין איסור שבת סותר ע"מ לבנות לא הוי מקלקל בשבת ל"א ב', וגופו של אדם נמי נקרא בנין, ע"ש ויבן את הצלע, עי' עירובין י"ח א' מלמד שבנאה הקדוש ברוך הוא לחוה כבנין, ובשבת צ"ה א' גודלת ופוקסת אסור משום בונה, וא"כ בגופו של אדם נמי, כשסותר ע"מ לבנות מקרי בונה. אבל באמת אין אנו צריכין לכ"ז כיון שיש לנו הלכה פסוקה דמותר, ונפשט בזה ספקו הא'.

שו"ת מנחת יצחק חלק ו סימן קה

ב' וע"ד השאלה, בענין נתוחי פלסטיק, לתקן או לשפר הצורה, או איזה אבר, שהיו משונים או נתקלקלו ע"י אסון או מזמן הלידה וכו', אם מותר לעשות נתוח כזה, אם אין הכרח בולט בדבר, והוא רק לשם נוי, דהא בכלל נתוח כזה, יש משום חובל בעצמו, ואף משום סכנה, ואסור לאדם לסכן נפשו, כמבואר (בח"מ סי' תכ"ז ויו"ד סי' קט"ז).

והנה בנוגע לטעם חבלה, שפיר הביא כ"ת, מדברי הרמב"ם (פ"ה מה' חובל ומזיק ה"א), דנראה דרק דרך ביזיון אסור, וכן ראה מש"כ בתשו' מהרי"א אסאד (חיו"ד סי' רמ"ט), ומה שכתבתי מזה בספרי (ח"א סי' ל"ו אות ד') עיין שם. - אולם בנוגע לסכנה, זה הערה גדולה, וכבר נגעתי גם בזה בספרי שם (ח"א סי' כ"ח אות ב') עיין שם, ואף דסברא גדולה מש"כ כ"ת, דודאי עושה נתוח זה לעת צורך, ויש לו איזה דאגה או טירוף דעת ממצבו ומראהו, שרוצה לשנותו ע"י נתוח, וי"ל דה"ה בכלל חולה, אבל מ"מ הרי אינו בכלל חולה שיש בו סכנה, וצ"ע ועוד חזון למועד אי"ה. והנני בזה דוש"ת וחותרם בכל חותמי ברכות. יצחק יעקב ווייס.

שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב סימן 10

נשאלתי בנערה שרוצה ליפות עצמה כדי שיקפצו עליה לקדשה ע"י מה שהמציאו עתה הרופאים ע"י נתוח שהוא חבלה בגופה אם מותרת מצד האיסור לחבול בעצמו. והנה בתוס' ב"ק דף צ"א ע"ב ד"ה אלא איתא דאסור לחבול בעצמו אפילו לצורך כהא דאשה שטפחה על ראשה להרויח כאיסור שמן. וא"כ אף שכאן הוא צורך גדול הא יש לכאורה לאסור דדוחק לחלק בין צורך קטן לצורך גדול כל זמן שלא מצינו בפירוש. אך הא יקשה ע"ז מהא דמסיק דהאי תנא הוא ר"א הקפר ברבי שסובר דנזיר הוא חוטא שציער עצמו מן היין וק"ו להמצער עצמו בחבלה, שודאי מסתבר שאם יש לו הנאת ממון או שאר הנאה כשיצער עצמו ולא ישתה יין שלא יהיה אסור, א"כ גם החובל בעצמו שילפינן מזה אף שהוא מק"ו אין לאסור כשהוא לצורך הרוחת ממון או לשאר צרכים ואיך כתבו התוס' שאפילו לצורך אסור לחבול בעצמו.

וצריך לומר שביין המונע מלשתות בשביל איזה הרוחה לא נחשב כלל מצטער מזה כיון דהנאתו מהריוח גדולה מצערו דכשישתה ולא ירויח הרי יהיה לו עוד יותר צער מזה שהפסיד הרויח שהיה משיג כשלא ישתה היין דהא כל הצער ממניעת שתיית יין הוא רק מצד שמתאוה לזה והרי מתאוה יותר להרויח, אבל בחובל עצמו שהוא צער ממש לא מצד תאוה לא מתחלף זה בצער שלא ירויח שהוא רק מצד תאוה להרויח, ומה שמתרצה לחבול בעצמו בשביל הרויח הוא שמצד רצונו הגדול להרוחת הממון רוצה לסבול הצער שזה אסור. וגם לדינא הא לא קי"ל כר"א הקפר ברבי ומ"מ פסק הרמב"ם רפ"ה מחובל דאסור לחבול בעצמו, כדאיתא בהגר"א יו"ד סימן רל"ו סק"ו, א"כ הוא מלמוד אחר, שלכן הוא בכל אופן אף לצורך. אבל מ"מ אם לר"א הקפר ברבי היה צריך לומר דמותר לצורך היה ראייה מיניה לכו"ע כיון שלא מצינו חולק, וגם הא ע"ז שאסר ר"ע במתני' שאיירי אף לצורך הביא הגמ' מר"א הקפר ברבי הרי שגם לר"א הקפר ברבי אסור לחבול בעצמו אף לצורך לכן צריך לומר כדתירצתי.

אבל הרמב"ם הא כתב ברפ"ה מחובל באיסור הכאה לאדם כשר מישראל שהוא במכה דרך נציון ולחד גירסא דרך בזיון עיין שם, וא"כ בעובדא זו שהחבלה הוא ליפותה הרי אינו דרך נציון ובזיון שלא שייך האיסור ואם במכה חברו הוא רק דרך נציון ובזיון גם במכה בעצמו אין לאסור כשהוא ליפות שאינו דרך נציון ובזיון. ומה שדייק יידי הרב הגאון ר' טוביה גאלדשטיין שליט"א מלשון ולא החובל בלבד אלא כל המכה אדם כשר מישראל דרך נציון ה"ז עובר בל"ת =בלא תעשה=, שתנאי דדרך נציון הוא רק על מכה ולא על חובל, לא מסתבר זה, דהא בין חובל בין מכה ילפינן מחד קרא דלא יוסיף וכיון שמשמע לרמב"ם דהוספה במלקות הוא דרך נציון ובזיון ומזה לא נוכל למילף הכאה שלא בדרך נציון ובזיון א"כ גם חובל הוא דוקא בדרך נציון ובזיון וקאי התנאי דדרך נציון גם על חובל דלא שייך לחלק בילפותא מחד קרא .

ויש להביא ראיה לשיטת הרמב"ם וכו' ולכן נראה מזה שיש להתיר להנערה ליפות עצמה אף שהוא ע"י חבלה כיון שאינו דרך נציון ובזיון אלא אדרבה לטובתה. ועיין בסנהדרין דף פ"ד ע"ב שר' מתנא אמר שבן מותר להקיז דם לאביו משום שנאמר ואהבת לרעך כמוך ופרש"י לא הוזהרו ישראל מלעשות לחבריהם אלא דבר שאינו חפץ לעשות לעצמו, ופשוט שאין הכוונה כשהוא אינו מקפיד לעשות לעצמו רשאי לעשות לחברו אף שאין זה לטובתו כגון הרוצה לענות עצמו בסיגופים ובחבלות שודאי אסור לעשות לחברו אף למ"ד מותר לחבול בעצמו, ולא רק בחבלות אלא אף אדם שאינו מקפיד על בזיונו, לא רק מצד שמקיים מתני' דאבות פ"ד מ"ד שר' לויטס איש יבנה אומר מאד מאד הוי שפל רוח עיין שם בפה"מ =בפירוש המשניות= להרמב"ם בעובדא דהוא חסיד, אלא אף אם גם מטבעו אינו מקפיד שאסור לו לבזות את חברו ואדרבה מחוייב הוא לכבד את חברו, והוא חטא היותר גדול המלבין פני חברו והוא בלאו דלא תשא עליו חטא ואם ברבים הוא בעונש דאין לו חלק לעוה"ב כמפורש ברמב"ם פ"ו מדעות ה"ח שהלאו להכלים את ישראל הוא אף שלא ברבים ולא הוזכר חלוק לומר דשפלי רוח יהיו מותרין להכלים בנ"א, וא"כ גם באדם שמענה עצמו בסיגופים וחבלות אסור לו לסגף ולחבול בחברו, אבל כוונת רש"י דחבלה כזו שהוא לטובתו כהקזת דם שכל אדם רוצים וחפצים לעשות לעצמן מצד האהבה לעצמו לא שייך לאסרו לעשות לחברו וא"צ קרא להתיר זה, שלכן אף לאביו שלא נאמר בחיוב הכאתו שיהיה דוקא דרך נציון ובזיון וגם ליכא קרא לפטור לרפואה נמי א"א לאסור כשהוא לטובת האב כהקזת דם לרפואה אף שאינו לחשש סכנה ופ"נ =ופקוח נפש=. ומסתבר שאף ר"ד בר חיננא שמצריך קרא להתיר הקזת דם לרפואה לאביו מהיקשא דמכה אדם ומכה בהמה, הוא רק למכה אביו שאולי יש בהכאה חסרון יראה וזלזול שזה איכא גם במקיז לרפואה, וגם אולי מצריך הקרא לאם אין האב רוצה בהחבלה אף שהוא לרפואה שג"כ פטור ומותר וכדאיתא כן הדין במנ"ח =במנחת חינוך= מצוה מ"ח שסובר שאין לידע זה מואהבת לרעך כמוך משום שנמצאים מעט אנשים שאין רוצים להצטער בחבלה אף שיודעין שיתרפאו מזה כשאין במחלתם סכנה שלכן היה מקום לילך בתר רצון אדם זה אף שהוא מהמיעוט והוצרך להקרא דמקיש למכה בהמה דפטור כשהוא לרפואה אף שהוא בע"כ דבעלים כיון שלא הזיקו בזה אלא אדרבה השביחו ולא שייך חיוב על נתינת שבח וריוח לאדם אף שהוא בע"כ שכ"כ גם מכה אדם דאיירי באביו שאם לרפואה פטור אף שהוא בע"כ, ור' מתנא סובר דלא צריך להקרא דהסברא היא שיש למיזל בתר דעת רוב בנ"א =בני אדם=. ואולי פליג ע"ז ר'

מתנא וסובר דבע"כ דהאב אסור להקיז לו דם בליכא סכנה דלא כהמנ"ח, וכן אפשר פוסק הרמב"ם שכתב בפ"ה מממרים ה"ז באם אין שם מי שיעשה אלא הוא והרי הן מצטערין ה"ז מקיז וחותר כפ"מ = כפי מה = שירשהו לעשות, שמשמע מלשון זה דבלא מרשהו האב אסור להבן להקיז לו דם לרפואה שהוא משום שפוסק כר' מתנא, והמנ"ח עמד על לשון זה שברמב"ם ומשמע מלשונו שסובר דלשון זה שברמב"ם לאו דוקא, אבל אפשר דהוא דוקא ואוסר בע"כ מטעם דסובר דפליגי בזה ר' מתנא ור"ד בר חיננא ופסק כר' מתנא. עכ"פ הקרא שמצריך ר"ד בר חיננא הוא למכה אביו אבל למקיז דם לחברו לרפואה שמותר גם הוא לא יצריך קרא לא מבעיא להרמב"ם שבלא דרך נציון ובזיון ליכא הלאו אלא אף אם לא נסבור כהרמב"ם בזה נמי כיון שהוא לטובתו מותר בפשיטות בלא קרא מצד ואהבת לרעך כמוך שאמר ר' מתנא, אך אולי למה שכתבתי בפירוש שני דר"ד בר חיננא מצריך קרא למכה אביו בע"כ היה צריך קרא גם לחובל בחברו לרפואה בע"כ וידעינן זה מכ"ש ממכה אביו שמותר מהיקשא שכ"ש בחברו שמותר. ואם נימא שר' מתנא פליג ואוסר בע"כ באביו אולי יסבור לאסור גם בחברו בע"כ וצ"ע לדינא דלמנ"ח הא פשוט לו שמותר אף באביו וכ"ש בחברו. אבל ברצון חברו לכו"ע מותר גם בלא קרא אף אם לא נסבור כהרמב"ם ונאסור חובל בכל אופן כיון שהוא לטובתו וברצונו מקרא דואהבת לרעך כמוך. וא"כ בנערה ליפות עצמה שהוא לטובתה וברצונה יש להתיר בפשיטות אף אם לא נסבור כהרמב"ם בחדושו דבעינן שיהיה דרך נציון ובזיון.

וקצת ראייה יש עוד להביא מבכורות דף מ"ה ע"א שתנן היתה בה יתרת וחתכה, ואם היה אסור לחותכה הו"ל למיתני אף על פי שאינו רשאי, כדתנן במתני' קמא פ"א ודפ"ב = ודף פ"ב = שם במוכר חמורו ופרתו לעכו"ם שתנן אף על פי שאינו רשאי והכא לא נקט משמע שרשאי, ודוחק לומר שמתני' זו פליג אר"ע דמתני' בב"ק וסובר שאדם רשאי לחבול בעצמו דהא לא הובא מתני' זו לתנא שפליג, אלא צריך לומר דכיון שהוא לנוי שלכן הוא לטובתו שרוצה בזה ליכא איסור דחובל והוי מזה ראייה ממש לעובדא דידן שכ"ש בנערה שהיפוי יותר צורך וטובה לה מלאיש דהא איתא בכתובות דף נ"ט ע"ב תני ר"ח אין אשה אלא ליופי שודאי יש להחשיב שהוא לטובתה ומותרת לחבול בשביל להתיפות.

קול אליהו (הגר"א) פ' ויצא אות ל

ב) בפסוק ורחל היתה יפת תואר ויפת מראה. הנה שלמה המלך ע"ה אמר בסוף משלי. שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל. ובאמת כצינו גבי האמהות אשר נשתבחו בחן וכיופי. וגם ברבקה כתיב והנערה טובת מראה מאד. וצ"ל דהפי' בפסוק כך הוא. שקר החן והבל היופי היינו כשהן בלתי יראת ה'. והם כגזם זהב באף חזיר. אבל אשה יראת השם היא תתהלל ר"ל דגם החן והיופי תתהלל. ועל